

:: ROK ::
1922

BIBLIOTEKA BROSZUR INFORMACYJNYCH
O HARCERSTWIE

Nr. 5

KAZIMIERZ SWIRTUN-RYMKIEWICZ

KOŁO PRZYJACIÓŁ HARCERSTWA

—CEL — POTRZEBA—
JAK ZOSTAĆ CZŁONKIEM?

BROSZURKA INFORMACYJNA

KRAKÓW

1922

WILNO

WARSZAWA

Nakładem Biura Propag. Harcerstwa i Komitetu „Tygodnia Harcersk.”
w Krakowie. — Do nabycia we wszystkich księgarniach i Komisjach
Dostaw. — Skład gł.: Kraków, Jabłonowskich 19, Biuro Prop. Harcersk.

Czuwaj!
Powiększajcie grono naszych Przyjaciół!
Zapisujcie się na członków!

Koła Przyjaciół Harcerstwa w Krakowie.

Referent K. P. H. w Zarządzie Oddziału Krakowskiego, p. Radca Szczerba, ul. Sobieskiego 5.

Przew. K. P. H. przy Hufcach M. i Z. w Krakowie, p. Rektor Stanisław Estreicher.
Przew. K. P. H. I. M. Drużyny im. T. Kościuszki, Ks. Dr. Rospond, ul. Kanonicza 23.
Przew. K. P. H. III. D-ny im K. Puławskiego, p. Dr. Szumowski, ul. Wolska 6, II p.
Przew. K. P. H. IV. D-ny im Jerzego Grodyńskiego i V. D-ny im. Marjana Langiewiczza, p. Dr. Mikulski, Seminar. Naucz., ul. Podwale.
Przew. K. P. H. VI D-ny im. R. Traugutta, p. Podgórska, ul. Studencka 4.
Przew. K. P. H. VII. D-ny im. T. Rejtana, prof. Ostachowski, VII gimnazjum.
Przew. K. P. H. IX. D-ny im. D. Czachowskiego, p. Rotońska.
Przew. K. P. H. XIII. D-ny im. Gen. Dwernickiego, p. Sedlacek, ul. Wolska 38.
C Z U W A J!

A więc mamy już BIURO PROPAGANDY HARCERSTWA.

Potrzeba jego długo dawała się odczuwać. Teraz więc będzie prawidłowo zorganizowany kolportaż i rozpowszechnianie pism, broszur, druków i książek harcerskich. Teraz wydane zostaną broszury informacyjne które mówić będą Społeczeństwu polskiemu o istocie, treści, zadaniach, potrzebach, brakach i obowiązkach Harcerstwa polskiego. Teraz będą miały Harcerskie Spółki Wydawnicze zapewnioną reprezentację we wszystkich większych miastach Polski i zagranicą.

Centrala Biura mieści się w Krakowie, ulica Jabłonowskich 19. Godziny Urzędowe od 15 (3 popoł.) do 17 (5 popoł.) — Zarząd Główny w składzie d-hów K. Swirtuna, b. sekretarza Chorągwi Wileńskiej, H. Kapiszewskiego, b. sekretarza Chorągwi Krakowskiej i M. Wierzbiańskiego b. sekretarza Chorągwi Lwowskiej — już został utworzony i śle Wam czytelnicy serdeczne C Z U W A J!

BIBLIOTEKA BROSZUR INFORMACYJNYCH O HARCERSTWIE

- Wyszły: Nr. 1. — Kazimierz Swirtun-Rymkiewicz: „Co może zrobić dla Harcerstwa społeczeństwo“
Nr. 2. — K. Swirtun-Rymkiewicz i M. Wierzbiański: „Co niesie z sobą Harcerstwo“
Nr. 3. — K. Swirtun-Rymkiewicz i M. Wierzbiański: „Rozwój idei Harcerskiej w Polsce“
Nr. 4. — K. Swirtun-Rymkiewicz i M. Wierzbiański: „Z. H. P.“ (Związek Harcerstwa Polskiego).
Nr. 5. — K. Swirtun-Rymkiewicz: „Kolo przyjaciół Harcerstwa“. Cel. Potrzeba. Jak zostać członkiem?
W druku: K. Swirtun, M. Wierzbiański, H. Kapiszewski: „Praca Harcerstwa w Krakowie, jej potrzeby, projekty i braki“.
W opracowaniu: K. Swirtun: „Wydawnictwa Harcerskie“.
K. Swirtun i M. Wierzbiański: „Udział Harcerstwa w Obronie Państwa“.
W przygotowaniu: „Akcja Harcerska na Górnym Śląsku“.
„Praca Harcerska na wsi“.
„Praca Harcerska wśród drużyn robotniczych i rzemieślniczych“.
„Harcerstwo a polityka“.

KOŁO PRZYJACIÓŁ HARCERSTWA.

Bardzo wiele osób, nawet z pośród sprzyjających harcerstwu, mniema, że Związek harcerstwa polskiego (Z. H. P.) grupuje wyłącznie młodzież. Tymczasem mniemanie to jest błędne. Prawda, — harcerstwo pracuje wśród, dla i nad młodzieżą, ale praca ta wymaga bezwzględnie współdziałania starszych. Każda organizacja wychowawcza, do jakich bezsprzecznie należy organizacja harcerska, musi mieć ścisły kontakt i musi współdziałać z rodzicami i opiekunami tych chłopców, czy dziewcząt, wśród których pracą swą prowadzi. — Dlatego też Związek Harcerstwa Polskiego jest związkiem paru organizacji, mających jeden wspólny cel. Według statutu, w skład Z. H. P. wchodzi drużyny młodzieży żeńskiej, młodzieży męskiej, Koła Starszych Harcerzy i Koła Przyjaciół Harcerstwa. W tych Kołach Przyjaciół właśnie mają się grupować ludzie starsi, rodzice, opiekunowie, nauczyciele i osoby sprzyjające naszemu ruchowi. Zadaniem tej broszurki jest wyjaśnić, jaki cel mają te Koła, po co są one potrzebne i co zrobić mogą dla dobra młodzieży i organizacji.

Dla lepszego zobrazowania takiego Koła przytoczę dokładne instrukcje pomieszczone w Ogólnym Regulaminie Wewnętrznym Związku, zatwierdzone w dniu 25. VI. 1920 roku¹.

„1) Przy każdej drużynie harcerskiej może powstać Koło Przyjaciół Harcerstwa, którego zadaniem jest moralna i materialna opieka nad drużyną, oraz jednanie opinii dla ruchu harcerskiego. Koło należy do jednego z Oddziałów Z. H. P.;

2) Cele swe spełnia Koło przez urządzanie odczytów, wykładów, wystaw, przez zabieganie o fundusze, potrzebne na urządzanie letnich kursów, izb harcerskich, pracowni i warsztatów, na zapomogi dla młodzieży harcerskiej, oraz przez organizowanie stałej opieki lekarskiej;

3) Koło Przyjaciół Harcerstwa organizuje się na zebraniu rodziców, wychowawców i przyjaciół młodzieży harcerskiej. Zebrani zgłaszają na piśmie listę osób pragnących zawiązać Koło P. H., Zarządowi Oddziału Z. H. P., który przyjmuje ich jako pierwszych członków Koła;

4) Osoby przyjęte na członków Koła Przyjaciół, stają się temsamem członkami współdziałającymi Związku Harcerstwa Polskiego;

5) Członkowie Koła z pośród swego grona wybierają na 1 rok Zarząd, składający się od 5-ciu do 7-miu osób. W skład Zarządu wchodzi: drużynowy, kapelan i opiekun drużyny z ramienia Szkoły. — Zarząd wybiera ze swego grona przewodniczącego, sekretarza i skarbnika. Skład

¹ Rozkaz N. ZHP. nr. 29.

Zarządu Koła musi być zatwierdzony przez Zarząd Oddziału Z. H. P.; tak zatwierdzony Zarząd ma już prawo dalszego, samodzielnego, przyjmowania członków Koła (członków współdziałających Z. H. P.);

6) Zarząd pełni bezpośrednio funkcje opiekuńcze; zbiera się przynajmniej raz na 2 miesiące.

Zarząd ma prawo: a) wyrażania opinii przy mianowaniu kierowników drużyny; b) składania wniosków władzom harcerskim w sprawach harcerskich, szczególnie w wypadkach nieporozumień; c) udziału w zebraniach i wycieczkach drużyny; d) zatwierdzenia budżetu i e) nadzoru nad gospodarką finansową drużyny;

7) Zebranie Koła zwołuje Zarząd conajmniej 2 razy do roku;

8) Przewodniczący Koła powinien być zawiadamiany o wszystkich ważniejszych przejawach życia drużyny; szczególnie z kierownikiem drużyny powinien pozostawać w stałej styczności;

9) Fundusze Koła tworzą: 1) stałe lub roczne składki, opłacane przez członków Koła; 2) dobrowolne jednorazowe ofiary; 3) dochody, uzyskane przez odczyty, wykłady, wystawy, z majątku własnego;

10) Zapomogi na pracę drużyn wypłaca skarbnik Zarządu na ręce drużynowego;

11) Rozwiązanie Koła może nastąpić na podstawie uchwały ogólnego zebrania członków Koła, większością $\frac{2}{3}$, lub na mocy postanowienia Naczelnictwa Z. H. P.;

12) Zamiast osobnych Kół przy poszczególnych drużynach tej samej miejscowości, może powstać jedno Koło dla wszystkich drużyn, na mocy uchwały zebrania rodziców, wychowawców i przyjaciół młodzieży harcerskiej danej miejscowości. —

Może również powstać — przy pozostawieniu Kół, przy każdej drużynie — Zarząd wspólny Kół danej miejscowości, jako instytucja opiekuńcza przy Komendzie Miejscowej.

W obu wypadkach kompetencje takiego Koła i Zarządu są analogiczne do wyżej określonych z tą różnicą, że odnoszą się do całej miejscowej organizacji harcerskiej.

Zapomogi w tym wypadku wypłaca się na ręce Komendanta lub Komendantki miejscowej¹.

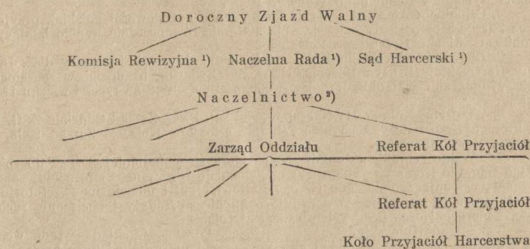
Na podstawie powyższego regulaminu poszczególne Koła Przyjaciół opracowują swój wewnętrzny regulamin; przykład, który może służyć jako wzór, podaję na końcu broszurki.

Chyba w regulaminie, który powyżej przytoczyłem, dość jest wyraźnie powiedziane, co jest istotą i potrzebą Koła Przyjaciół, sądzę, że tego nie potrzebuje już tu rozwijać, tem bardziej, że pisałem o tem w Broszurze informacyjnej Nr. 1. „Co może zrobić dla harcerstwa społeczeństwo?”² — Określę jeszcze stosunek Koła do Władz Związku Harcerstwa Polskiego.

¹ Kraków, 1922 r. Nakład Biura Propagandy Harcerstwa i „Komitetu Tygodnia Harcerskiego” w Krakowie.

Koło jest zależne od Naczelnictwa Z. H. P., które przyjmuje je w skład Związku, zatwierdza Zarząd, upoważnia do przyjmowania nowych członków współdziałających, a które ma także kompetencje rozwiązywania Koła. Wyższymi instancjami są: Naczelna Rada Harcerska, wybrana przez Zjazd Walny i następnie Najwyższa Władza Związku; doroczny Zjazd Walny. Drugą władzą bezpośrednią Koła jest Zarząd tego Oddziału Z. H. P., do którego Koło należy. — Przy Naczelnictwie, jak i przy Zarządzie Oddziału istnieją osobne Referaty Kół Przyjaciół Harcerstwa, które udzielają wszelkich informacji i wyjaśnień, oraz przeprowadzają i referują na posiedzeniu czy to Naczelnictwa, czy Zarządu Oddziału, sprawy dotyczące poszczególnych Kół. Schemat organizacyjny przedstawia się więc w następujący sposób:

DRABINKA ORGAN. Z. H. P.:

Koła Przyjaciół powstawały już poprzednio w różnych warunkach pracy harcerskiej i zwykle z zadania się wywiązywały dobrze, dopomagając pracy i w najcięższych nawet chwilach swoim wpływem i pomocą wiele ułatwiając prowadzenie drużyn.

Zapewniały one opiekę i pomoc tak moralną jak i materialną, współdziałając przy organizowaniu letnisk, kolonji i kursów.

W latach 1916, 17 i 18 rozwijały się Koła Przyjaciół (Patronaty Harcerskie) bardzo pomyślnie. Szczególniej na kresach Polski i na emigracji Patronaty (taką nazwę nosiły K. H. P.), mogły dać wyraźniejsze formy współpracy, wobec trudnych i ciężkich stosunków, jakie tam panowały i przeszkód, jakie zwalczać musieli harcerze. (Konspiracja, przesładowania rosyjskie, ukraińskie, bolszewickie).

¹ Wybierane przez Zjazd Walny.

² Organ Wykonawczy Z. H. P. wyłoniony z pośród Nacz. Rady Harc.; adres: Warszawa, Al. Ujazdowski 1. 37, m. 12.

Powstanie swe zawdzięczają Koła zwykle inicjatywie i energii jednostki, ale pracę i zrozumienie potrzeby powinno podjąć całe społeczeństwo. — Przytoczę tu projekt, który może ułatwić osobom chętnym i sprzyjającym naszemu ruchowi do rzućenia myśli utworzenia przy jakiejś drużynie, Koła. —

Projekt Regulaminu Koła Przyjaciół¹

..... Drużyny Harcerskiej (Koła Przyjaciół Harcerstwa
w.....):

1. Koło Przyjaciół... Drużyny Harcerskiej (Harcerstwa w...) powstaje na podstawie statutu Związku Harcerstwa Polskiego, zatwierdzonego przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w d. 2 sierpnia 1920 r., postanowieniem nr. B. S. 1810, nosi nazwę „(jak w tytule)”. Siedzibą Koła jest....

2. Celem Koła jest moralna i materialna opieka nad... Drużyną Harcerską (drużynami harcerskimi w...), oraz jednanie opinii dla ruchu harcerskiego.

3. Cele swe spełnia Koło przez udział w życiu drużyny (dalej jak w punkcie drugim wyciągu z Regulaminu Wewn.).

4. Członkiem Koła może zostać każda osoba narodowości polskiej, przyjęta przez Zarząd Koła. Każdy członek Koła staje się równocześnie współdziałającym członkiem Związku Harcerstwa Polskiego.

5. Obowiązkiem członka Koła jest: a) jednanie opinii i pomocy dla... Drużyny Harcerskiej (Drużyny Harcerskich w...) i Związku, b) udział w zebraniach Koła, c) opłacanie wkładki rocznej w wysokości marek 12 na rzecz Związku i 2.... mk. na rzecz Koła.

6. Władzami Koła są: 1) Naczelnictwo Z. H. P., 2) Zarząd Oddziału Z. H. P., do którego Koło należy, 3) Walne zebranie członków Koła, 4) Zarząd Koła, 5) Komisja Rewizyjna Koła.

7. Walne zebranie członków Koła zbiera się co najmniej 2 razy do roku. Walne zebranie Koła: 1) wybiera zarząd i komisję rewizyjną, 2) przyjmuje sprawozdania ustępującego Zarządu i Komisji Rewizyjnej i udziela im absolutorjum, 3) zatwierdza budżet Koła, 4) decyduje o kupnie, sprzedaży i obciążeniu nieruchomości i nieruchomości, będących własnością Koła.

8. Zarząd Koła składa się z 3—8 osób. Poza tem w skład zarządu wchodzi z urzędu: drużynowy, opiekun drużyny z ramienia szkoły i kapelan drużyny (komendant miejscowy, delegat miejscowych władz szkolnych, miejscowy kapelan harcerski). Zarząd wybiera z swego grona przewodniczącego, sekretarza i skarbnika. Skład zarządu musi być zatwierdzony przez zarząd oddziału Z. H. P. lub Naczelnictwo.

UWAGA: 5. Przy organizowaniu Koła, organizatorzy przedstawiają zarządowi oddziału lub Naczelnictwu Z. H. P. listę osób, pragnących związać Koło. Te osoby zostają przyjęte na członków współdziałających K. P. H. wybiera z swego grona Zarząd, który ma prawo dalszego przyjmowania członków Koła. Przy zmianie zarządu, obowiązuje zatwierdzenie, jak wyżej wskazano.

9. Zarząd Koła: a) zarządza sprawami Koła, b) przyjmuje nowych członków, c) wyraża opinie przy mianowaniu drużynowego (komendanta miejscowego), d) składa wnioski Zarządowi Oddziału i Naczelnictwu w sprawach harcerskich, szczególnie w wypadkach nieporozumień, e) ma prawo udziału w wszel-

¹ Druk. wyd. przez G. K. Z. H. P.

² według uchwały ogólnego zebrania Koła.

³ Regul. Wewn. ZHP. cz. III, punkt 7.

⁴ Regul. Wewn. ZHP. cz. III, punkt 5.

⁵ Regul. Wewn. ZHP.

kich przejawach życia drużyny (drużyn miejscowych), zatwierdzania budżetu i nadzoru nad gospodarką finansową drużyny.

Przewodniczący Koła powinien utrzymywać stały kontakt z opiekunem drużyny i drużynowym.

10. Fundusze Koła tworzą: 1) stałe lub roczne składki wpłacane przez członków Koła, 2) dobrowolne ofiary, 3) dochody z przedsięwzięć, odczytów i t. p.

11. Zapomóg na pracę drużyny wypłaca skarbnik Zarządu na ręce drużynowego (komendanta miejscowego).

12. Rozwiązanie Koła nastąpić może na podstawie uchwały ogólnego zebrania członków Koła, większością 2—3 lub na mocy postanowienia Naczelnictwa Z. H. P.

13. W razie rozwiązania Koła, cały majątek przechodzi do rozporządzenia Zarządu Oddziału lub Naczelnictwa Z. H. P.

UWAGA. 1) W okresie przejściowym organizowania się Związku, Koła mogą podlegać Naczelnictwu bezpośrednio, a nie za pośrednictwem Zarządu Oddziału.

2) Szczegóły podane w nawiasach, odnoszą się do wypadku, gdy powstaje jedno Koło Przyjaciół dla kilku drużyn, przy Komendzie miejscowej. Zarząd Koła Przyjaciół w tym wypadku, powinien, o ile możliwe, być tak kompletowany, aby wszystkie drużyny miały w nim swych Przyjaciół.

3) W miejscowościach, gdzie istnieje większa ilość drużyn, a niema na razie warunków do utworzenia oddziału — mogą istnieć Koła Przyjaciół poszczególnych drużyn, a prócz tego wspólna Rada Przyjaciół, złożona z delegatów zarządów poszczególnych Kół.

KARTA REJESTRACYJNA KOŁA PRZYJACIÓŁ.

1. Nazwa instytucji opiekuńczej, dokładny adres:
2. Przewodniczący, sekretarz, skarbnik, delegat do drużyny, inni członkowie zarządu:

3. Ilość członków:

4. Regulamin lub statut (jeśli regulamin Patronatu, zatwierdzony przez Komisję do Spraw Harcerstwa W. R. i O. P. dla b. Kongresówki lub wyżej podany — tylko zaznaczyć, jeśli inny regulamin — załączyć odpis):

5. Data założenia Koła:

6. Wkładkę za ..... członków po Mk. 12, w sumie ..... wysłano .....
Przewodniczący:

Sekretarz:

Do

Naczelnictwa Z. H. P.

W imieniu Koła Przyjaciół Harcerstwa, na podstawie uchwały ogólnego zebrania członków z dnia ....., prosimy o przyjęcie Koła do Związku Harcerstwa Polskiego.

Przepisy Statutu i Regulaminu ogólnego Związku są nam znane i zobowiązujemy się do nich stosować.

W załączeniu: 1. Karta rejestracyjna,

2. Wykaz członków,

3. Odpis regulaminu.

¹ Regul. Wewn. ZHP. cz. III, punkt 9.

² Regul. Wewn. ZHP. cz. III, punkt 10.

³ Regul. Wewn. ZHP. cz. III, punkt 11.

⁴ W miejscowościach, gdzie nie jest jeszcze Zarząd Oddziału utworzony.

OBYWATELU-POLAKU!

CZY ZOSTAŁEŚ JUŻ CZŁONKIEM KTÓREGO Z KÓŁ PRZYJACIÓŁ HARCERSTWA?

TO TWÓJ OBOWIĄZEK wobec młodzieży polskiej pracującej w harcerstwie nad swym charakterem i wyrobieniem fizycznym. Jeśli każdy Polak zrozumie potrzeby rozwoju organizacji harcerskiej, wtedy będziemy mogli, opierając się na społeczeństwie, wypełnić swe zadanie należycie.

Wpis do Koła wynosi 100 mk. pol. — Suma bardzo niewielka, każdy ją może zapłacić. A jeśli Związek Harc. Pol. uzyska 100.000 nowych Przyjaciół — otrzyma na swe potrzeby, poważną sumę

DZIESIĘCIU MILJONÓW MAREK POLSKICH

Więc weź 100 Marek i idź się zapisać do Koła Przyjaciół Harcerstwa!

C Z U W A J!